

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๑/๒๕๔๖

วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายรักเกียรติ สุขธนะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

ข้อ ๑ ด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

ข้อ ๒ นายรักเกียรติ สุขชนะ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้

๒.๑ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็น
นายกรัฐมนตรี

๒.๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในรัฐบาล นายชวน หลีกภัย เป็นนายก
รัฐมนตรี และ

๒.๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ดังนั้น นายรักเกียรติ สุขชนะ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ (๒) และ (๓) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒

ข้อ ๓ นายรักเกียรติ สุขชนะ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทยต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในแต่ละตำแหน่งตามวาระ
๘ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ (๑๗
พฤศจิกายน ๒๕๓๕) ยื่นบัญชี ฯ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ครั้งที่ ๒ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(รัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี) ซึ่งเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๑
ตุลาคม ๒๕๔๐ พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ยื่นบัญชี ฯ เป็น
บัญชีเดียวกันเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ครั้งที่ ๓ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (รัฐบาล นายชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี) เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ยื่นบัญชี ฯ วันที่ ๑๑ ธันวาคม
๒๕๔๐

ครั้งที่ ๔ กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน
๒๕๔๑ ยื่นบัญชี ฯ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๑

ครั้งที่ ๕ กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ครบหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๖
พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ยื่นบัญชี ฯ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๑

ครั้งที่ ๖ กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ครบหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๑๔
กันยายน ๒๕๔๒ ยื่นบัญชี ฯ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๒

ครั้งที่ ๗ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓ ยื่น
บัญชี ๑ วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๘ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครบหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๕ กันยายน
๒๕๕๔ ยื่นบัญชี ๑ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔

ข้อ ๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่
๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ มอบหมายให้คณะอนุกรรมการไต่สวนกรณีนายรักเกียรติ
สุขชนะ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ ดำเนินการตรวจสอบ
ความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของนายรักเกียรติ สุขชนะ ที่ได้ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้แล้วด้วย

ข้อ ๕ การตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินพบว่านายรักเกียรติ
สุขชนะ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ๔ กรณีดังนี้

๕.๑ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อของตนเอง นางสุรกัญญา สุขชนะ คู่สมรส
และนายสุวิชา สุขชนะ บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๕.๒ ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากธนาคาร) ของตนเอง และ/หรือของ
นางสุรกัญญา สุขชนะ คู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของคนอื่น ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

๕.๓ ปกปิดทรัพย์สิน (ที่ดิน) ของตนเองโดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครอง
ที่ดินไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

๕.๔ แสดงรายการหนี้สินเท็จ

ข้อ ๖ คณะอนุกรรมการไต่สวนได้ให้นายรักเกียรติ สุขชนะ ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีไม่แสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงแล้ว

ข้อ ๗ คณะอนุกรรมการไต่สวนพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายรักเกียรติ สุขชนะ ไม่แสดง
เงินฝากของตนเอง และ/หรือนางสุรกัญญา สุขชนะ ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น ซึ่งได้แก่นายพิชญกร
อุดรสถิตย์ นื่องภรรยา นายจิรายุ จรัสเสถียร (ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
(นายธีรวัฒน์ ศิริวันสาธนท์)) เรือตรีหญิง พัชรภรณ์ บุญยงค์ (น้องสะใภ้) และนางสุนทร
วิโรจน์เวชภัณฑ์ ซึ่งเป็นเงินจำนวนรวมกันในแต่ละช่วงเวลาของการยื่นบัญชี ๑ ตั้งแต่ ๑๗,๐๓๓,๕๘๓.๘๒
- ๔๐,๐๘๘,๒๔๒.๘๐ บาท นั้น นำเชื่อว่าเพื่อไม่ให้บุคคลอื่นรู้ถึงที่มาของเงินฝากดังกล่าว และ
การแสดงหนี้เงินกู้จากนายระวี อุ่นภัทร และนายไพจิตร ก่ออมทรัพย์ รวมจำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ก็เพื่อมิให้บุคคลอื่นและสาธารณชนสงสัยถึงที่มาของที่ดินในท้องที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และ จังหวัดเชียงราย จำนวน ๓๗ แปลง เนื้อที่ ๕๗๐ ไร่ ๖๘ ตารางวา ที่เพิ่มขึ้นขณะดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในรัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี รวมทั้ง การทำนิติกรรมอำพรางโอนที่ดินในท้องที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง เนื้อที่ ๘๕๔ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา ขายให้นายกิติ ชาติบัญชากร ก็เพื่อปิดบังอำพรางมิให้บุคคลอื่นทราบถึง จำนวนทรัพย์สินที่แท้จริงของตนและเพื่อมิให้ทรัพย์สินของตนถูกยึดตกเป็นของแผ่นดิน หากมีกรณี ต้องถูกตรวจสอบว่าตนร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติดังได้แสดงเหตุผลมาแล้วข้างต้น จึงเห็นว่านายรักเกียรติ สุขชนะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อ ๘ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้พิจารณาผลการตรวจสอบ ความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของนายรักเกียรติ สุขชนะ ในการประชุมครั้งที่ ๗๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ แล้วมีความเห็น ดังนี้

๘.๑ กรณีนายรักเกียรติ สุขชนะ ไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ เงินฝาก ธนาคาร ในชื่อของตนเอง รวม ๗ บัญชี ยานพาหนะในชื่อของตนเอง และคู่สมรส จำนวน ๔ คัน เงินลงทุนในห้างหุ้นส่วนจำกัด สุวิชาฟาร์ม ในชื่อของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีเข้ารับตำแหน่งและ กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และกรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข

ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง เห็นชอบตามความเห็น ของคณะอนุกรรมการไต่สวนว่า กรณีดังกล่าว ยังฟังไม่ได้ว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ จงใจยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง

๘.๒ กรณีนายรักเกียรติ สุขชนะ ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน ดังนี้

๘.๒.๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีเข้ารับตำแหน่งและ กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของ คู่สมรสที่อยู่ในชื่อของ นายพิชญกร อัครสถิตย์ จำนวน ๒ บัญชี เป็นเงิน ๑๗,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท

และแสดงรายการหนี้สินของตนว่าเป็นหนี้เงินกู้ นายระวี อุ่นภัทร และนายไพจิตร ก่ออมทรัพย์ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเท็จ

๘.๒.๒ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของตนเอง และ/หรือของกลุ่มสมรส ที่อยู่ในชื่อของ นายพิษณุกร และนายจิรายุ จรัสเสถียร รวม ๓ บัญชี เป็นเงิน ๒๐,๐๗๗,๘๖๓.๘๒ บาท และแสดงรายการหนี้สินของตนว่าเป็นหนี้เงินกู้ นายระวี อุ่นภัทร และนายไพจิตร ก่ออมทรัพย์ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเท็จ

๘.๒.๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และกรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แล้วหนึ่งปี ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของตนเองที่อยู่ในชื่อนายพิษณุกร อุดรสถิตย์ และนายจิรายุ จรัสเสถียร รวม ๒ บัญชี และบัตรเงินฝากธนาคารของกลุ่มสมรส ที่อยู่ในชื่อของเรือตรีหญิง พัชรภรณ์ บุญยงค์ และนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ รวมเป็นเงิน ๔๐,๐๘๘,๒๔๒.๘๐ บาท

๘.๒.๔ กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแล้วหนึ่งปี ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของตนเอง ที่อยู่ในชื่อของ นายพิษณุกร อุดรสถิตย์ และนายจิรายุ จรัสเสถียร รวม ๒ บัญชี เป็นเงิน ๓๐,๖๔๖.๗๕ บาท และปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่ดินในท้องที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง ราคา ๑๓,๒๗๕,๐๐๐ บาท ของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวให้แก่นายกิติ ชาติบัญชาการ

๘.๒.๕ กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่ดินในท้องที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง ราคา ๑๓,๒๗๕,๐๐๐ บาท ของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวให้แก่นายกิติ ชาติบัญชาการ

ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการไต่สวน ว่า กรณีตามข้อ ๘.๒ ข้างต้น นายรักเกียรติ สุขชนะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๔

นายรักเกียรติ สุขชนะ ผู้ถูกร้อง ชี้แจงว่า

ข้อ ๑ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ประกอบด้วยตำแหน่งทางการเมือง ๓ ตำแหน่ง ในแต่ละตำแหน่งตามวาระรวม ๘ ครั้ง คือ

๑. ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้ารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ (๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕) พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓ ได้ยื่นบัญชี ๑

๑.๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

๑.๒ กรณีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓

๑.๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔

๒. ตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ (๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๕) พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ได้ยื่นบัญชี ๑ ครั้ง คือ

๒.๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

๒.๒ กรณีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

๒.๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

๓. ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ ได้ยื่นบัญชี ๑ ครั้ง คือ

๓.๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐

๓.๒ กรณีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๑

๓.๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒

ข้อ ๒ ผู้ร้องกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบใน ๕ กรณีตามตำแหน่งทางการเมือง ดังนี้

๑. กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของคู่สมรสที่

อยู่ในชื่อของ นายพิษณุกร อุดรสถิตย์ จำนวน ๒ บัญชี รวมเป็นเงินจำนวน ๑๗,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท และแสดงรายการหนี้สินของตนว่าเป็นหนี้เงินกู้จาก นายระวี อุ่นภัทร และนายไพจิตร ก่ออมทรัพย์ เป็นเงินจำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเท็จ

๒. กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของตนเอง และหรือคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของ นายพิษณุกร อุดรสถิตย์ และนายจิรายุ จรัสเสถียร รวม ๓ บัญชี รวมเป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๗๗,๘๖๓.๘๒ บาท และแสดงรายการหนี้สินของตนว่าเป็นหนี้เงินกู้ นายระวี อุ่นภัทร และนายไพจิตร ก่ออมทรัพย์ เป็นเงินจำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเท็จ

๓. กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และกรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ครบ ๑ ปี ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของตนเอง ที่มีอยู่ในชื่อนายพิษณุกร อุดรสถิตย์ และนายจิรายุ จรัสเสถียร รวม ๒ บัญชี และบัตรเงินฝากธนาคารของคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของ เรือตรีหญิง พัชราภรณ์ บุญยงค์ และนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ รวมเป็นเงินจำนวน ๔๐,๐๘๘,๒๔๒.๘๐ บาท

๔. กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ครบ ๑ ปี ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของตนเองที่อยู่ในชื่อของ นายพิษณุกร อุดรสถิตย์ และนายจิรายุ จรัสเสถียร รวม ๒ บัญชี เป็นเงิน ๓๐,๖๔๖.๗๕ บาท และปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่ดินในท้องที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง ราคา ๑๓,๒๗๕,๐๐๐ บาท ของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวให้แก่นายกิติ ชาติบัญชาการ

๕. กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่ดินในท้องที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง ราคา ๑๓,๒๗๕,๐๐๐ บาทของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิการครอบครองที่ดินดังกล่าวให้แก่นายกิติ ชาติบัญชาการ

ข้อ ๓ ผู้ร้องไม่มีอำนาจร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญ เพราะผู้ถูกร้องไม่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เพราะในขณะที่ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องนี้ ผู้ถูกร้องไม่เป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามมาตรา ๒๕๕ และบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ ใช้ลงโทษทางการเมืองแก่ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” เท่านั้น

ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงขาดองค์ประกอบความผิดของตัวบุคคลที่กระทำความผิด และขาดองค์ประกอบของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ลงโทษทางการเมืองแก่ผู้ถูกร้องได้

ข้อ ๔ ผู้ถูกร้อง “ไม่จงใจ” ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบที่ถูกร้องกล่าวหาตามคำร้องนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ส่วน คือ การกระทำของผู้ถูกร้อง และการกระทำของกลุ่มสมรสของผู้ถูกร้อง (นางสุรภัญญา สุขชนะ) ซึ่งการกระทำทั้งสองส่วนนั้น ผู้ถูกร้องไม่ได้จงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า “จงใจ” หมายถึง “จงใจ” เป็นเพียงเจตนาธรรมดา คือ ผู้ถูกร้องรู้ว่ามิทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวอยู่หรือไม่ เพียงผู้ถูกร้องรู้สำนึกในการกระทำก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อมุ่งประสงค์ต่อประโยชน์ที่มีชอบหรือมุ่งประสงค์เพื่อเตรียมการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์อันมิชอบ เพื่อปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาโดยการทุจริตต่อหน้าที่ แม้คำว่า “จงใจ” ไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยเจตนาพิเศษ หรือมุ่งประสงค์เป็นพิเศษก็ตาม แต่การใช้คำว่า “จงใจ” นำหน้าข้อความว่า “ยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ” นั้นย่อมมีความหมายว่า รัฐธรรมนูญประสงค์เน้นว่า ผู้ยื่นบัญชี ฯ ต้องรู้สำนึกที่แน่ชัดพอสมควร และจำเป็นต้องมีพยานหลักฐานที่ชัดแจ้งหรือปราศจากข้อสงสัยอันสมควรมาแสดงในกรณีที่พยานหลักฐานยังไม่ชัดแจ้งหรือยังเป็นที่สงสัยอยู่ จึงไม่ควรวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกร้อง

ข้อ ๕ การสอบสวนของคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงและผู้ร้องขัดต่อรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ

ผู้ร้องและคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง ได้ทำการไต่สวนผู้ถูกร้องในข้อกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติตามคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓ ผู้ร้องไม่เคยไต่สวนผู้ถูกร้องในข้อหาว่า จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ แต่ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ ผู้ร้องได้มอบหมายให้คณะกรรมการไต่สวน ฯ ทำการสรุปสำนวนสอบสวนว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยให้นำข้อมูลข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนข้อเท็จจริง

กรณีถูกกล่าวหาว่าร้ายวณิชปกติไปประกอบการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน แล้วนำเสนอให้ผู้ร้องพิจารณา

ดังนั้น ในการสรุปสำนวนและยื่นคำร้องของผู้ร้องในกรณีนี้ จึงยังไม่มี การสอบสวนโดยการแจ้งข้อกล่าวหาต่อผู้ถูกร้อง และผู้ถูกร้องยังไม่ได้ชี้แจงและแก้ข้อกล่าวหาตามสิทธิของผู้ถูกร้องอันเป็นการขัดต่อหลักใช้สิทธิต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหา ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน หลักการรับฟังความจากทุกฝ่าย ถือเป็นหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญและตามสิทธิมนุษยชน

ดังนั้น การลงมติของผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตาม มาตรา ๒๕๕ ตามคำร้องนี้ เป็นคำร้องที่ไม่มีการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยชอบ และยังไม่มีการชี้แจงข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องโดยชอบ จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ ศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจหยิบยกขึ้นมาพิจารณาได้

ข้อ ๖ เหตุที่คู่สมรสซึ่งเป็นผู้จัดทำบัญชีฯ ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินที่ฝากไว้ในชื่อของบุคคลอื่น เนื่องจากในขณะนั้นบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการแจ้งบัญชีทรัพย์สินมีความไม่แน่ชัด และมีปัญหาการตีความได้หลายแง่หลายมุม อีกทั้งตามแบบฟอร์มแจ้งรายการทรัพย์สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และของผู้ร้อง ไม่มีรายละเอียดว่าจะต้องแจ้งแสดงรายการทรัพย์สินในชื่อของบุคคลอื่นด้วยตาม มาตรา ๒๕๑ บัญญัติเพียงแต่ว่า ให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และไม่บัญญัติว่า จะต้องแสดงรายการทรัพย์สินในชื่อของบุคคลอื่นด้วย คู่สมรสจึงไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินในชื่อของบุคคลอื่นในบัญชี ฯ ประกอบการเป็นปฏิปักษ์ระหว่างคู่สมรสด้วย จึงเป็นการปกปิด และไม่แจ้งรายการทรัพย์สินตามที่ผู้ร้องกล่าว แต่ไม่ใช่เกิดจากการจงใจของคู่สมรสและผู้ถูกร้อง เป็นปัญหาการตีความใช้กฎหมาย และการขาดความรู้ในการใช้กฎหมายของผู้ถูกร้องและคู่สมรส

เพราะฉะนั้น ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ยกคำร้องของผู้ร้องในทุกกรณีที่กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายรักเกียรติ สุขชนะ ผู้ถูกร้อง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องรวม ๘ ครั้ง

ผู้ร้องอ้างว่าได้ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามที่ผู้ถูกร้องได้แสดงไว้ในบัญชี ฯ พบว่า ผู้ถูกร้องจงใจแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ดังนี้

๑. กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของ นายพิษณุกร อุดรสถิตย์ จำนวน ๒ บัญชี เป็นเงิน ๑๗,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท และแสดงรายการหนี้สิน ของตนว่าเป็นหนี้เงินกู้ นายระวี อุ่นภัทร และนายไพจิตร ก่ออมรทรัพย์ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท อันเป็นเท็จ

๒. กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝาก ธนาคารของตนเอง และ/หรือของคู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของ นายพิษณุกร และนายจิรายุ จรัสเสถียร รวม ๓ บัญชี เป็นเงิน ๒๐,๐๗๗,๘๖๓.๘๒ บาท และแสดงรายการหนี้สินของตนว่าเป็นหนี้เงินกู้ นายระวี อุ่นภัทร และนายไพจิตร ก่ออมรทรัพย์ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท อันเป็นเท็จ

๓. กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และกรณีพ้นจากตำแหน่ง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แล้วหนึ่งปี ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของตนเอง ที่อยู่ในชื่อ นายพิษณุกร อุดรสถิตย์ และนายจิรายุ จรัสเสถียร รวม ๒ บัญชี และบัตรเงินฝาก ธนาคารของคู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของเรือตรีหญิง พัชรภรณ์ บุญยงค์ และนางสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์ รวมเป็นเงิน ๔๐,๐๘๘,๒๔๒.๘๐ บาท

๔. กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแล้วหนึ่งปี ไม่แสดงรายการทรัพย์สินเงินฝากธนาคารของตนเอง ที่อยู่ในชื่อของ นายพิษณุกร อุดรสถิตย์ และนายจิรายุ จรัสเสถียร รวม ๒ บัญชี เป็นเงิน ๓๐,๖๔๖.๗๕ บาท และปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่ดินในท้องที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง ราคา ๑๓,๒๗๕,๐๐๐ บาท ของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพรางโอน สิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวให้แก่ นายกิติ ชาติบัญชาการ

๕. กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี ในตำแหน่งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร ปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินที่ดินในท้องที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง ราคา ๑๓,๒๗๕,๐๐๐ บาท ของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองที่ดิน ดังกล่าวให้แก่ นายกิติ ชาติบัญชาการ

ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องชี้แจงโดยสรุปว่า

ข้อ ๑ ผู้ร้องไม่มีอำนาจร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้เพราะในขณะที่ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอต่อศาล รัฐธรรมนูญในเรื่องนี้ ผู้ถูกร้องไม่เป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ แล้ว ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๕๕

ข้อ ๒ ผู้ถูกร้อง “ไม่จงใจ” ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อ ๓ การสอบสวนของคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงและของผู้ร้องขัดต่อรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อ ๔ เหตุที่คู่สมรสซึ่งเป็นผู้จัดทำบัญชี ฯ ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินที่ฝากไว้ในชื่อของ บุคคลอื่น เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติเพียงแต่ว่า ให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะและไม่ได้ บัญญัติว่าจะต้องแสดงรายการทรัพย์สินในชื่อของบุคคลอื่นด้วย คู่สมรสจึงไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สิน ในชื่อของบุคคลอื่นในบัญชี ฯ

พิจารณาแล้ว ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ รวม ๓ กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากธนาคาร) ของตนเอง และ/หรือ คู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

กรณีที่สอง ปกปิดทรัพย์สิน (ที่ดิน จำนวน ๓๕ แปลง) ของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพราง โอนสิทธิครอบครองไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

กรณีที่สาม แสดงรายการหนี้สินเท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ถูกร้องอยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่ เนื่องจากในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องไม่ได้เป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” แล้ว

เห็นว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ามีตำแหน่งใดบ้างที่ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ได้แก่ (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๔) สมาชิกวุฒิสภา (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น (๖) ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ส่วนมาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามมาตรา ๒๕๑ จะต้องยื่นบัญชี ฯ เมื่อใด คือ อนุมาตรา (๑) ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง อนุมาตรา (๒) ยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่ง และอนุมาตรา (๓) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้วตายในระหว่าง ดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ก็เป็นหน้าที่ของทายาทหรือผู้จัดการมรดกที่

จะเป็นผู้ยื่นบัญชี ฯ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตามมาตรา ๒๕๒ อนุมาตรา (๒) และอนุมาตรา (๓) นั้น เป็นกรณีที่ใช้กับผู้พ้นจากตำแหน่งแล้วเท่านั้น เพราะอนุมาตรา (๒) ใช้คำว่า “ในกรณีที่เป็นการ พ้นจากตำแหน่งให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง” และอนุมาตรา (๓) ในกรณีที่ บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้วตาย ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกเป็นผู้ยื่น ทั้งสองกรณี เป็นกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งแล้ว นอกจากนั้น มาตรา ๒๕๒ วรรคสอง ยังบัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่ง..... นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลา หนึ่งปีด้วย” จึงเป็นที่ชัดเจนว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๑ นอกจากจะต้อง ยื่นบัญชี ฯ ขณะดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๒ (๑) แล้ว ยังจะต้องยื่นบัญชี ฯ อีก ๒ ครั้ง หลังจาก พ้นจากตำแหน่งแล้วตามอนุมาตรา (๒) (๓) และเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตาม วรรคสองของมาตรา ๒๕๒ ด้วย ดังนั้น การที่มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน..... หรือจงใจยื่นบัญชี..... ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริง.....” คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ในมาตรานี้หมายถึงบุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามมาตรา ๒๕๒ ทั้งขณะ ที่ดำรงตำแหน่งและที่พ้นจากตำแหน่งแล้วด้วย

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเป็นรัฐธรรมนูญที่ต้องการปฏิรูปการเมืองของประเทศ มีเจตนารมณ์ให้ ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความซื่อสัตย์และจริงใจกับประชาชน โปร่งใสและไม่อาศัย ตำแหน่งหน้าที่กระทำการโดยทุจริตหรือแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมายและเพื่อตรวจสอบ ว่าขณะดำรงตำแหน่งของนักการเมืองมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือไม่ จึงได้บัญญัติหมวด ๑๐ ว่าด้วย “การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ” และส่วนที่ ๑ ว่าด้วย “การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” ซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติในส่วนที่ ๑ ว่าด้วย “การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” นี้เพียง ๖ มาตรา คือ มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ โดยมาตรา ๒๕๑ กำหนดว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ใดบ้างที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่ บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๒๕๒ กำหนดเวลาที่ต้องยื่นบัญชี ฯ คือ ขณะเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และ พ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี

มาตรา ๒๕๓ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง ของทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่น

มาตรา ๒๕๔ กำหนดกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้นั้น ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๒๕๕ กำหนดให้ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามมาตรา ๒๕๒ แล้วจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๒๕๖ กำหนดให้บทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม และมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐด้วย

จะเห็นได้ว่าถ้าเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต้องการให้ใช้บังคับเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขณะดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่เท่านั้นจริงตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในส่วนที่ ๑ เรื่อง “การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” ตั้งแต่มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ ก็จะไม่มีผลใช้บังคับได้ เพราะถ้ามาตรา ๒๕๕ มิได้บังคับกับผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้ว ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามมาตรา ๒๕๑ ทุกคนไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชี ฯ ตามมาตรา ๒๕๒ ที่กำหนดให้ยื่นบัญชีขณะเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง หากจะยื่นก็ไม่จำเป็นต้องแสดงทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงก็ได้เพราะเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วก็เป็นผู้ที่ไม่ถูกบังคับโดยมาตรา ๒๕๕ คือไม่ยื่นบัญชี ตามมาตรา ๒๕๒ ก็ไม่ผิดมาตรา ๒๕๕

บทบัญญัติในส่วนที่ ๑ เรื่อง “การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” นี้มีเจตนารมณ์ที่จะตรวจสอบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในขณะดำรงตำแหน่งแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากปรากฏว่าผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติในระหว่างดำรงตำแหน่ง ก็ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการกับผู้นั้นตามมาตรา ๒๕๕ คือ ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อสั่งให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินี้ตกเป็นของแผ่นดิน ดังนั้น ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่เพียงตามมาตรา ๒๕๒ (๑) คือยื่นบัญชี ฯ ขณะเข้ารับตำแหน่งเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชี ฯ ตามมาตรา ๒๕๒ (๒) คือเมื่อพ้นจากตำแหน่งได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่มีข้อมูลจะตรวจสอบเปรียบเทียบได้ว่า ขณะเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งนักการเมืองผู้นั้นมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นหรือลดลงเท่าใด เพิ่มขึ้นโดยผิดปกติหรือไม่ เมื่อไม่มีข้อมูลเช่นนี้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่สามารถสรุปเรื่องให้อัยการสูงสุดได้ และอัยการสูงสุดก็ไม่สามารถที่จะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ตามมาตรา ๒๕๔ ได้ ดังนั้น ถ้ารัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ให้ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” มีความหมายเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขณะดำรงตำแหน่งอยู่เท่านั้น มาตรา ๒๕๔ ก็จะไม่มีโอกาสได้ใช้บังคับ ยิ่งกว่านั้น หากผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามมาตรา ๒๕๑ ไม่ยื่นบัญชี ฯ ตามกำหนดเวลา ในมาตรา ๒๕๒ หรือยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๒๕๕ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบและยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้อำนาจชี้ขาดให้ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ พ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๕ แทนที่ผู้ดำรงตำแหน่งจะอ้างเหตุในการไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือเหตุยื่นบัญชี ฯ ที่ไม่ถูกต้อง เพื่อแสดงให้เห็นว่าไม่ได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือไม่จงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าว จึงลาออกจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ทันทีทำให้ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ กลายเป็นผู้พ้นจากตำแหน่งทางการเมือง ถ้าแปลมาตรา ๒๕๕ ตามที่ผู้ถูกร้องอ้างคือมาตราดังกล่าวใช้กับผู้พ้นจากตำแหน่งแล้วไม่ได้ ศาลรัฐธรรมนูญก็จะไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้ลาออกจากตำแหน่งดังกล่าวได้ ซึ่งเท่ากับว่ามาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ นี้ไม่มีผลใช้บังคับได้ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่จะตรวจสอบความไม่สุจริตหรือผู้ที่หาประโยชน์ขณะดำรงตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๔ ก็จะไม่เป็นผลตามเจตนารมณ์ ถ้ารัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ดังที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างจริงก็ไม่มีผลบังคับที่จะต้องบัญญัติมาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะไม่มีโอกาสใช้บังคับได้เลย

ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ผู้ถูกร้องอ้างว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับเฉพาะแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น ไม่ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย และคำว่า “จงใจ” ตามมาตรา ๒๕๕ ใช้เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้นมิได้ใช้บังคับกับผู้อื่นด้วยนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าความเข้าใจในส่วนนี้ของผู้ถูกร้องถูกต้องเพราะรัฐธรรมนูญตั้งแต่มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเฉพาะตัวผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น แต่รายละเอียดของบัญชีที่ต้องยื่นนั้น จะต้องประกอบด้วย การแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินทั้งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตลอดจนของคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะนั้น เป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบังคับให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้ต้องยื่นแสดงรายการ ไม่ได้บังคับแก่คู่สมรสและ

บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแต่อย่างใด ดังนั้นคำว่า “จงใจ” ไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือ “จงใจ” ยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือ ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามมาตรา ๒๕๕ จึงหมายถึงความ “จงใจ” ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น

ตามที่คุณผู้ร้องอ้างว่าตนไม่ต้องรับผิดชอบจากการจงใจปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลุ่มสมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เพราะเป็นเหตุเฉพาะตัวของกลุ่มสมรส ไม่ใช่เหตุในลักษณะคดี จึงนำความจงใจปกปิดของกลุ่มสมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะมาลงโทษผู้ร้องไม่ได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า บัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ที่ผู้ร้องยื่น เป็นการยื่นบัญชี ฯ ของผู้ร้องเองอันเนื่องมาจากผู้ร้องมีหน้าที่ต้องยื่น เมื่อผู้ร้องเป็นเจ้าของบัญชี ฯ ได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานทุกหน้า ย่อมเป็นการยืนยันว่าผู้ร้องรับรองความถูกต้องทั้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง กลุ่มสมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่ปรากฏในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ดังกล่าว ผู้ร้องไม่อาจอ้างว่าตนไม่ต้องถูกผูกพันหรือรับผิดชอบต่อความไม่ถูกต้องของเอกสารในบัญชีเพราะความจงใจปกปิดทรัพย์สินของกลุ่มสมรสและบุตรได้

ผู้ร้องอ้างว่า ผู้ร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เพราะ

๑. ผู้ร้องไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินสด) ของตนเอง และ/หรือกลุ่มสมรสซึ่งอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

๒. ผู้ร้องไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (ที่ดิน) ของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

๓. ผู้ร้องแสดงรายการหนี้สินเท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ในประเด็นข้อที่หนึ่ง การที่ผู้ร้องไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินสด) ของตนเอง และ/หรือกลุ่มสมรสซึ่งอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น แยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินสดธนาคาร) ของตนเอง ซึ่งอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น คือ

(๑) บัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย ฯ สาขาประดิพัทธ์ ในชื่อของนายพิษณุกร ฯ จำนวน ๒ บัญชี ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖ คือ

- บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๓๔-๑-๖๖๖๗๗-๗ และ

- บัญชีกระแสรายวัน เลขที่ ๐๓๔-๖-๐๕๒๐๓-๓ (ซึ่งเปิดเพื่อใช้เช็คโดยใช้คู่กับบัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๓๔-๑-๖๖๖๗๗-๗)

ผู้ร้องอ้างว่าผู้ร้องจงใจปกปิดบัญชีเงินฝากทั้งสองซึ่งอยู่ในชื่อนายพิษณุกร ผู้ร้องรับว่าเป็นบัญชีเงินฝากของตนจริง ซึ่งเปิดบัญชีเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๑ โดยใช้เช็คจำนวน ๒ ฉบับ

จำนวนเงิน ๔๕,๗๕๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินที่ได้จากการเล่นการพนัน โดยได้ขอหลักฐานที่ใช้ในการเปิดบัญชีจากนายพิษณุกรไปเปิดบัญชีในชื่อของนายพิษณุกร ทั้ง ๒ บัญชี โดยนายพิษณุกรยินยอม และผู้ถูกร้องเป็นผู้ลงนามเบิกถอนเงินและลงชื่อส่งจ่ายเช็คมาโดยตลอด

พิจารณาแล้ว ผู้ถูกร้องและนายพิษณุกรรับว่าบัญชีเงินฝากชื่อนายพิษณุกรดังกล่าวเป็นบัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้องจริง แม้ผู้ถูกร้องจะอ้างว่าหลังจากเปิดบัญชีเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๑ แล้วได้ทำการเบิกถอนระหว่างวันที่ ๘ มกราคม - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ รวมเป็นเงินถอนเท่ากับจำนวนเงินฝากแล้ว และไม่ได้ทำธุรกรรมใดๆ กับบัญชีดังกล่าวอีกเลยทำให้ไม่ทราบยอดเงินคงเหลือที่มีมูลค่าเพียงเล็กน้อย แต่ก็เป็น การแสดงว่า ผู้ถูกร้องรู้ยู่่าตนมีทรัพย์สินเป็นบัญชีเงินฝาก ๒ บัญชีนี้ การไม่แสดงรายการในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้องทั้ง ๓ ครั้ง จึงเป็นการจงใจปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากดังกล่าว

(๒) บัญชีเงินฝากในชื่อของนายจิรายุ ฯ จำนวน ๒ บัญชี ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๓ คือ

- บัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ ฯ สาขางามวงศ์วาน (บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๓๑๕ - ๒ - ๖๒๕๕๕ - ๗)

ผู้ร้องอ้างว่าบัญชีดังกล่าว เปิดบัญชีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยเช็คของผู้ถูกร้องจำนวน ๓๐,๐๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจงว่าบัญชีเงินฝากนี้เป็นของนายจิรายุ แต่นายจิรายุนำเช็คที่ผู้ถูกร้องเล่นการพนันได้จำนวน ๓๐,๐๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งมอบให้ไปดำเนินการเรียกเก็บไปเข้าบัญชีของนายจิรายุ

พิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้ชื่อบัญชีจะเป็นชื่อของนายจิรายุ แต่ผู้ถูกร้องและนายจิรายุ ยอมรับว่าเงินฝากในบัญชีตั้งแต่เปิดบัญชีเป็นของผู้ถูกร้อง จึงฟังได้ว่า เงินฝากเป็นของผู้ถูกร้อง

- บัญชีธนาคารกสิกรไทย ฯ สาขานนทบุรี ๑ บางกะปิ (บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๗๗ - ๒ - ๕๗๑๕๑ - ๘) ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖

จากคำร้องและคำรับของผู้ถูกร้อง ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า มีการเปิดบัญชีโดยเช็คของผู้ถูกร้อง จำนวน ๑๑,๓๕๐,๐๐๐ บาท โดยพันตำรวจโท ปกรณ์ เสริมสุวรรณ เป็นผู้ส่งจ่ายเปิดบัญชี วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ วันเดียวกับที่เช็คลงวันที่ แต่ผู้ถูกร้องอ้างว่า เมื่อเรียกเก็บเงินตามเช็คในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ แล้ว ก็ให้นายจิรายุ ดำเนินการโอนใช้หนี้เจ้าหนี้ของผู้ถูกร้อง คือ นายภาณุวัฒน์ ตั้งสกุลสถาพร และนายวิทยา เทียนทอง คงเหลือ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท นายจิรายุได้นำคืนผู้ถูกร้องทั้งหมดในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ นั้น เงินในบัญชีเงินฝากนี้ หลังจากวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นของนายจิรายุ ยอดเงินคงเหลือในบัญชีนี้ในวันยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖ จึงเป็นเงินของนายจิรายุ

พิจารณาแล้ว เห็นว่าการเปิดบัญชีเงินฝาก แม้จะดำเนินการโดยนายจิรายุ แต่ก็เปิดบัญชีด้วยเช็คของผู้ถูกร้อง การที่ผู้ถูกร้องให้นายจิรายุเปิดบัญชีโดยเช็คของผู้ถูกร้อง ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องตั้งใจปกปิดเงินและบัญชีดังกล่าวซึ่งโดยความเป็นจริงแล้ว เป็นของผู้ถูกร้องแต่ใช้ชื่อนายจิรายุเปิดบัญชี การไม่แสดงรายการบัญชีเงินฝากดังกล่าวในการยื่นบัญชีต่อผู้ร้องครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖ จึงเป็นการจงใจปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากดังกล่าว

๒. ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากธนาคาร) ของคู่สมรส ที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

(๑) บัญชีเงินฝากในชื่อของนายพิชญกร รวม ๒ บัญชี ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๑, ๒ และ ๓ ดังนี้

- บัญชีเงินฝากประจำธนาคารกรุงไทย ฯ สาขาสี่แยกสะพานกรุงธน เลขที่ ๐๓๓-๒-๐๒๕๑๖-๑ ยอดเงิน ณ วันที่ยื่นบัญชีทั้ง ๓ ครั้ง คือ ๑๔,๐๐๓,๕๘๓.๘๒ บาท และ
- บัญชีเงินฝากประจำธนาคารไทยพาณิชย์ ฯ สาขาถนนสีรินธร เลขที่ ๑๒๒-๑-๐๑๒๕๓-๕ ยอดเงิน ณ วันที่ยื่นบัญชีทั้ง ๓ ครั้ง คือ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) บัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย ฯ ในชื่อของเรือตรีหญิง พัชรภรณ์ ฯ ในการยื่นบัญชี ครั้งที่ ๔, ๕ รวม ๒ ฉบับ ฝากเมื่อ ๔ กันยายน ๒๕๕๑ ครบกำหนด ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ดังนี้

- บัตรเงินฝาก เลขที่ PYO.A. ๓๖๒/๑๓๑๑ จำนวน ๖,๖๐๐,๐๐๐ บาท
- บัตรเงินฝาก เลขที่ PYO.A. ๓๖๓/๑๘๑๖ จำนวน ๑๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) บัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย ฯ ในชื่อของนางสุนทรี ฯ ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ และ ๕ รวม ๒ ฉบับ ฝากเมื่อ ๔ กันยายน ๒๕๕๑ ครบกำหนด ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ดังนี้

- บัตรเงินฝาก เลขที่ PYO.A. ๓๖๐/๑๖๐๖ จำนวน ๕,๘๐๐,๐๐๐ บาท
- บัตรเงินฝาก เลขที่ PYO.A. ๓๖๑/๑๘๕๑ จำนวน ๑๐,๕๐๐,๐๐๐ บาท

ผู้ถูกร้องอ้างว่า ไม่เคยทราบถึงบัญชีเงินฝากและบัตรเงินฝากข้างต้นนี้ เพราะนางสุรภัญญา แอบเก็บสะสมไว้ และไม่ได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ของผู้ถูกร้องที่ยื่นต่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้องทราบถึงรายการทรัพย์สินที่นางสุรภัญญาแอบเก็บสะสมไว้ ก็ต่อเมื่อผู้ถูกร้องได้รับแจ้งข้อกล่าวหาจากคณะอนุกรรมการไต่สวนฯ จึงได้ให้นางสุรภัญญาจัดทำคำชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการไต่สวน ฯ โดยนางสุรภัญญารับว่าเป็นทรัพย์สินของนางสุรภัญญาและจงใจปกปิดไม่ให้ผู้ถูกร้องทราบ เนื่องจากนางสุรภัญญา มีเหตุผลส่วนตัวในเรื่องการครองเรือนกับผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องไม่เคยทราบถึงความมีอยู่ของทรัพย์สินในส่วนนี้ ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้จงใจปกปิดทรัพย์สินดังกล่าว

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องและนางสุรภัญญา เป็นสามีภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน โดยเฉพาะนางสุรภัญญาเมื่อสมรสกับผู้ถูกร้องได้ลาออกราชการ และไม่ได้อาศัย

ประกอบอาชีพใด ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงต้องมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูนางสุรภักญญาดังจะเห็นได้จากคำให้การของนางสุรภักญญาเองว่า เมื่อไปเล่นกาสิโนที่ต่างประเทศ ถ้าผู้ถูกร้องเล่นได้ก็จะแบ่งส่วนแบ่งให้ การที่นางสุรภักญญาได้รับส่วนแบ่งแต่ละครั้งก็ต้องเป็นจำนวนที่ผู้ถูกร้องแบ่งให้ ผู้ถูกร้องยอมรับว่านางสุรภักญญามีทรัพย์สินเป็นจำนวนเท่าใดโดยประมาณ การที่นางสุรภักญญาอ้างว่าปกปิดทรัพย์สินของตนจากผู้ถูกร้องทั้งบัญชีเงินฝากในชื่อนายพิษณุกร และบัตรเงินฝากในชื่อเรือดริหญิง พัชราภรณ์ และนางสุนทรี เป็นเงินจำนวนถึง ๕๐ กว่าล้านบาท ย่อมเป็นไปได้ที่ผู้ถูกร้องจะไม่ทราบถึงเงินจำนวนดังกล่าว ถึงแม้ในการจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้องจะมอบให้นางสุรภักญญาเป็นผู้จัดทำ แต่ผู้ถูกร้องในฐานะผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีต่อผู้ร้องก็ย่อมจะต้องตรวจทานดูก่อนที่จะลงนามรับรองเอกสารทุกแผ่น การที่ผู้ถูกร้องลงนามรับรองความถูกต้องทั้งที่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินในชื่อของกลุ่มสมรส ซึ่งฟังได้ว่าผู้ถูกร้องทราบถึงความมีอยู่จริงของทรัพย์สินของกลุ่มสมรสดังกล่าว จึงเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ข้อที่สอง กรณีที่ผู้ถูกร้องไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (ที่ดิน) ของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองไปอยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

ผู้ร้อง อ้างว่า ผู้ถูกร้องซื้อที่ดินที่ตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว (ภูกระดึง) จังหวัดเลย จำนวน ๓๕ แปลง เนื้อที่ ๘๕๔ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา โดยได้เคยแสดงรายการไว้ในบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้องครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๕ แต่เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องอ้างว่าโอนทางทะเบียนเพื่อใช้หนี้ยักติที่เคยกู้เงินตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ แล้ว จึงไม่ได้แสดงรายการไว้ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๖, ๗ และ ๘ ผู้ร้องเห็นว่า การโอนทางทะเบียนนั้น เป็นนิติกรรมอำพรางเพื่อไม่ให้ผู้อื่นรู้ว่าผู้ถูกร้องยังเป็นเจ้าของที่ดินดังกล่าวอยู่ ทั้งนี้ ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้กู้เงินยักติจริง เพราะไม่มีการแสดงรายการหนี้สินดังกล่าวไว้ในบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้อง

ผู้ถูกร้องชี้แจงและนำพยานบุคคลมาสืบหลายปากเพื่อยืนยันว่า เป็นหนี้ยักติจริงและเป็นการโอนใช้หนี้ ซึ่งหนี้ดังกล่าวมิได้ทำหลักฐานเป็นหนังสือไว้ เป็นการตกลงกันด้วยวาจาโดยถือว่าเป็นหนี้สัจจะ และผู้ถูกร้องไม่มีเงินสดจะชำระหนี้คืน จึงตกลงกันโอนที่ดินดังกล่าวใช้หนี้ และหลังจากโอนทางทะเบียนแล้ว นายยักติก็ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวโดยให้ผู้อื่นเช่า

พิจารณาแล้วเห็นว่า ที่ดิน ๓๕ แปลง ดังกล่าว เดิมมีชื่อผู้ถูกร้องเป็นเจ้าของปรากฏตามหลักฐานเอกสารสิทธิ และผู้ถูกร้องได้แสดงเป็นรายการทรัพย์สินไว้ในการยื่นบัญชีต่อผู้ร้องครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๕ ต่อมาผู้ถูกร้องอ้างว่าขายให้แก่ยักติในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๒ และปรากฏหลักฐานทาง

ทะเบียนว่ามีการโอนสิทธิครอบครองเป็นชื่อของนายกิติฉัตร การที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงรายการที่ดินทั้ง ๓๕ แปลง ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๖, ๗ และ ๘ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒, ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ และ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ นั้นเป็นไปตามหลักฐานทางทะเบียน เมื่อผู้ร้องกล่าวอ้างลอยๆ ว่าไม่มีการโอนสิทธิครอบครองกันจริงโดยไม่มีพยานหลักฐานใดๆ มาพิสูจน์ว่ามีได้มีการโอนสิทธิครอบครองกันจริง จึงฟังไม่ได้ว่าขณะยื่นบัญชี ๖ ครั้งที่ ๖, ๗ และ ๘ ที่ดิน ๓๕ แปลง ดังกล่าวยังเป็นของผู้ถูกร้อง คดีจึงยังไม่พอฟังว่าผู้ถูกร้องจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อที่สาม การที่ผู้ถูกร้องแสดงรายการหนี้สินเท็จ จำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ผู้ร้อง อ้างว่า สัญญากู้ยืมเงินระหว่างผู้ถูกร้อง กับนายระวี ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และระหว่างผู้ถูกร้องกับนายไพจิตร ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวน ๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นหนี้เท็จ เพราะผู้ให้กู้ยืมทั้งสองราย ไม่ได้จ่ายเงินจำนวนดังกล่าวให้ผู้ถูกร้องจริง

ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องเข้าใจว่าตนเองเป็นหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวทั้งสองฉบับ เพราะผู้ถูกร้องได้ให้นางสุรภัญญาไปกู้เงินจำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้หนี้ให้แก่พันตำรวจโท ปกรณ์ ซึ่งนางสุรภัญญาได้ให้ผู้ถูกร้องลงนามในหนังสือมอบอำนาจให้นางสุรภัญญาไปดำเนินการกู้เงิน เมื่อนางสุรภัญญานำสัญญากู้ดังกล่าวพร้อมหลักฐานการโอนเงินไปชำระแก่พันตำรวจโท ปกรณ์ มาให้ดู โดยอ้างว่านำเงินส่วนตัวของนางสุรภัญญา ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ชำระให้ด้วย ผู้ถูกร้องจึงเชื่อว่าเป็นหนี้ตามสัญญากู้จริง เพิ่งทราบในภายหลังว่า ความจริงแล้วเงิน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่ชำระหนี้นั้น เป็นของนางสุรภัญญาที่แอบเก็บสะสมไว้ไม่ให้ผู้ถูกร้องทราบแล้วแก้งทำหลักฐานสัญญากู้ยืมทั้งสองฉบับ เพื่อให้ผู้ถูกร้องต้องชำระเงินคืนแก่นางสุรภัญญา

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่านางสุรภัญญา เป็นผู้ทำหลักฐานสัญญากู้ยืมเงินเป็นเท็จแล้วแสดงไว้ในบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้อง ครั้งที่ ๑ ถึงครั้งที่ ๓ โดยผู้ถูกร้องเข้าใจว่าเป็นหนี้จริง ผู้ถูกร้องไม่ได้รู้เห็นและไม่ได้ตั้งใจแสดงหลักฐานการกู้ยืมที่เป็นเท็จต่อผู้ร้องนั้น เป็นการอ้างที่ไม่มีเหตุผลเพราะผู้ถูกร้องและนางสุรภัญญาเป็นสามีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย อาศัยอยู่บ้านหลังเดียวกัน และผู้ถูกร้องก็มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดู และให้รายได้นางสุรภัญญาซึ่งไม่ได้ประกอบอาชีพใดแล้ว ผู้ถูกร้องย่อมต้องรู้ถึงทรัพย์สินที่นางสุรภัญญามีอยู่ จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องย่อมรู้ว่าตนไม่ได้เป็นหนี้ดังกล่าวจริง โดยผู้ถูกร้องก็รับว่าไม่ได้รับเงินตามสัญญากู้ยืมดังกล่าว จึงเป็นการจงใจแสดงรายการสัญญากู้ยืมเงินจำนวน ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท อันเป็นเท็จ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

เมื่อพิจารณาแล้วว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงมีประเด็นพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกร้องถูกต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๕ ปีนับแต่วันพ้นตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ นั้นนับตั้งแต่วันที่ใด

เห็นว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้วทุกๆ ตำแหน่ง ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมูลเหตุที่ผู้ร้องนำมายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยชี้ขาดกรณีของผู้ถูกร้องก็เนื่องจากผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบในการยื่นบัญชีฯ ตั้งแต่การยื่นบัญชีครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นต้นมา และเป็นการจงใจต่อเนื่องมาจนถึงการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ ซึ่งเป็นการยื่นกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๑ ปี ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อันเป็นตำแหน่งแรกที่เป็นมูลเหตุในคำร้องของผู้ร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดตามมาตรา ๒๕๕) ในวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓ ก่อนศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด จึงไม่ต้องสั่งให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งอีก และการห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๕ ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง จึงต้องนับตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายรักเกียรติ สุขธนะ ผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง คือนับตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ